

El pare Vergés **"Memòria ingènua"**

Llibre escrit per Alfons Balcells Gorina (1915-2002), publicat per l'editorial La Formiga d'Or.

24/12/2010

En acabar el batxillerat, era gairebé automàtic que els alumnes de jesuïtes de Casp passéssim a formar part de la Congregació mariana de la Immaculada, que tenia la seu a la mateixa església del Sagrat Cor, i que dirigia el pare Manuel Maria Vergés.

Les congregacions marianes eren una associació pietosa que havia nascut al segle XVI, sota l'empara de la Companyia de Jesús. Estava formada per clergues i laics, i promovia una espiritualitat fonamentada en la devoció a la Mare de Déu, les obres de caritat i l'esperit apostòlic. Alguna de les congregacions adoptà popularment el nom de *Lluïsos*, per la devoció que tenien a sant Lluís Gonzaga. Tenien una branca femenina anomenada Filles de Maria, i des de començament del segle XX, una de casats. La Congregació de la Immaculada no era sols una més de les milers que hi havia a tot Espanya. Era, segurament, la més potent: organitzava moltes activitats, i els més inquiets s'apuntaven a les diferents catequesis, acadèmies i cursos, o als programes d'atenció de malalts, escoles, gent gran i marginats.

El carisma del pare Manuel Maria Vergés i Furnells, fill de Barcelona, on havia nascut l'any 1886, era la causa d'aquella vigoria apostòlica. L'últim de quatre germans, el jove Manuel Maria s'inclinà pels estudis de dret, després de fer el batxillerat al col·legi del carrer de Casp que menava la Companyia de Jesús. Havia ingressat ja als nou anys a la branca infantil de la congregació mariana del mateix col·legi, i en començar la carrera s'incorporà a la de la Immaculada, on ocupà diversos càrrecs i de la qual acabaria sent director a partir de l'any 1923. El gener del 1909, en efecte, havia decidit ingressar al noviciat de Gandia de la Companyia de Jesús, estudià filosofia i teologia a Saragossa, Barcelona i Valkenburg (Holanda) i s'ordenà de sacerdot l'any 1921, amb 35 anys.

Era un home alt i corpulent, amb una veu també poderosa. Tenia grans

dots humans, i una capacitat innata de fer-se creure. Amb els infants i el jovent, especialment, la gran autoritat que tenia anava en paral·lel amb una bonhomia i jovialitat característiques. Tenia un caràcter fort, però també un gran cor.

Totes aquestes condicions el van convertir en un gran líder espiritual, en el qual va confiar moltíssima gent, que dirigia amb mà forta i alhora amb gran confiança en la bona voluntat de tothom. Tenia unes conviccions molt arrelades sobre la manera de tractar la gent que li demanava consell o direcció espiritual: deixava fer, però alhora volia saber què feien, i com responien a la seva exigència. Acol·lia, consolava, dirigia, forjava caràcters, aconsellava. Tenia una gran capacitat de convenciment, i no era fàcil trobar raons per contradir-lo. Qualsevol persona que s'hi hagués acostat en un moment de la seva

vida, el pare Vergés el considerava d'alguna manera com a *seu*, i no se n'oblidava mai. De manera que al cap del temps eren milers, incomputables, els noms que havien quedat encomanats a la seva cura pastoral, i gravats al seu gran cor. Entre ells, els membres de la Congregació mariana, que restaven “inscrits per sempre”, com deia ell, “al Llibre on la Mare de Déu enregistra els fills predilectes”.

La gent que s'apuntava a la Congregació sabia que allò comportava, si més no, assistir als actes del diumenge a la capella del col·legi: bàsicament, missa i plàtica. Un cop al mes era “de comunió general”, i els actes se celebraven a l'església pública annexa al col·legi, amb l'assistència de gairebé tots els membres.

Per missa de comunió s'entenia aleshores la missa on els fidels

combregaven. En aquella època, no era freqüent que la gent anés a combregar a cada missa que assistia. A la majoria de les misses només combregava el capellà, i si algú volia fer-ho, normalment havia d'anar després a demanar-ho, un cop acabada la cerimònia.

Jo, i molts altres, crec que la gran majoria, no teníem un sentit de compromís vital o vocacional exclusiu amb la Congregació ni amb el pare Vergés, i molts dels membres compatibilitzàvem, amb la millor bona fe, aquelles activitats amb molts altres compromisos i iniciatives, confessionals o no. Potser sabíem vagament que hi havia un reglament de la Congregació, però mai o quasi mai s'esmentava, ni en teníem exemplars. Jo em vaig apuntar també a l'Associació d'Estudiants, i més tard a l'Acció Catòlica, com molta altra gent, i això

era públic, i fins i tot fomentat pels mateixos dirigents de la Congregació.

Això passava amb la majoria de les associacions pietoses de l'època. Gairebé tots els grups i associacions catòliques treballaven amb una gran militància de base, de fronteres i compromisos difusos, a partir de la qual els dirigents miraven d'engrescar els que veien més il·lusionats, per aconseguir d'ells un compromís més ferm. I d'aquesta elit sortien les vocacions, per al seminari, per als corresponents noviciats o per a la direcció de les tasques eclesiàstiques que s'encomanaven a laics més compromesos.

Potser és un cas extrem, però una vegada em van explicar que un dels caps de l'Acció Catòlica en aquells anys, solia dir a la gent a qui volia incorporar a la seva organització:

–Tu t'hauries de fer d'Acció Catòlica.

–I això què vol dir?

–Doncs, una pesseta al mes.

–Bé, apunta-m'hi.

Normalment, doncs, a les bases d'aquells grups catòlics no se les molestava gaire amb disquisicions jurídiques, fins que no s'engatjaven més. Les congregacions marianes, si fa no fa, funcionaven igual: tenien una nombrosa militància provinent dels col·legis de batxillerat de la Companyia de Jesús, que s'hi apuntaven gairebé en massa quan acabaven els estudis secundaris i deixaven l'escola, i a partir d'aquella base cercaven els possibles emparaulaments més compromesos dels qui consideraven més valuosos o dels qui s'hi mostraven més disposats.

La meva vinculació amb la Congregació, comparada amb la del meu germà Santi, no estava tant en

funció de les necessitats que la institució pogués tenir, com de les meves pròpies inquietuds: els ajudava, o me'n servia, quan l'activitat concreta que feien responia a la meua manera de veure les coses. Així, per exemple, el meu confessor no era de la Congregació, i ni tan sols jesuïta, sinó un caputxí, el pare Evangelista de Montagut, a qui anava a veure sovint al santuari de Pompeia i algun cop al convent de l'Ajuda, al carrer de Sant Pere Més Baix.

Malgrat tot, el pare Vergés feia els ulls grossos i es refiava de mi, potser pensant que aquella manera meua d'actuar canviaria amb el temps, en adquirir més maduresa, i que deixaria de fer de nas pertot arreu, en totes les iniciatives existents. I de fet, m'ajudà en moltes ocasions, em buscà recomanacions quan en vaig necessitar –i moltes vegades sense demanar-les-hi–, m'escoltà amb

atenció quan li volia dir alguna cosa,
i em defensava quan sentia alguna
crítica sobre mi.

M'he entretingut amb tot això perquè
s'entengui el que va passar al
cap dels anys. Quan arribi l'hora ho
explicaré, més endavant.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/el-pare-
verges-memoria-ingenua/](https://dev.opusdei.org/ca/article/el-pare-verges-memoria-ingenua/) (24/08/2025)